

Vertrouwelijk/Aangetekend

Ministerie van Financiën
Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst
De heer dr. J.A. Vijlbrief
Korte Voorhout 7
2500 EE DEN HAAG

Datum
27-10-2021

Ons kenmerk
z2020-01800

Contactpersoon

Onderwerp

Advies inzake de privacy-organisatie binnen de Belastingdienst

Geachte heer Vijlbrief,

Bij brief van 2 juli 2020 heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) haar ernstige zorgen geuit over het gebrek aan naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) binnen de Belastingdienst. De aanleiding voor deze brief was het jarenlange gebruik van de Fraude Signalering Voorziening (FSV) binnen de dienst. In genoemde brief is tevens het onderzoek van de AP naar FSV aangekondigd en is aangegeven dat de AP guidance zou verlenen bij de uitvoering van het interne toezicht op de totstandkoming van de vervanging voor het FSV-systeem.

Het onderzoeksrapport van de AP naar het verwerken van persoonsgegevens in de Fraude Signalering Voorziening wordt op 29 oktober 2021 gepubliceerd.

Via deze brief laten wij u weten dat wij nog steeds grote zorgen hebben over de naleving van de AVG door de Belastingdienst. Niet alleen als het gaat over de vervanging van FSV, maar ook over de naleving van de AVG in de breedte. Vanwege de grote aantallen – veelal gevoelige – persoonsgegevens waarmee uw organisatie werkt, is een goede borging van de AVG voor de Belastingdienst essentieel. Daarom wijzen wij u in deze brief op het belang van het opzetten van een degelijke privacy-organisatie binnen de Belastingdienst ter bevordering van de naleving van de AVG. Op dat punt is het naar de overtuiging van de AP dringend nodig verdere stappen te zetten. Wij vragen uw aandacht voor de volgende punten:

- Versterken van het interne toezicht binnen de Belastingdienst
- Integrale beoordeling van risico's binnen de Belastingdienst en een verbetering van het totaaloverzicht van de keten van verwerkingen door de Belastingdienst
- Verbetering van de privacy-organisatie binnen de Belastingdienst

In het vervolg van deze brief lichten wij deze punten verder toe.

Datum
27 oktober 2021

Ons kenmerk
z2020-01800

Versterken van het interne toezicht binnen de Belastingdienst

U heeft de Tweede Kamer op 28 april 2020 toegezegd dat het interne toezicht op gegevensbescherming zou worden versterkt.¹ Sindsdien heeft de AP enkele gesprekken gevoerd met de functionaris gegevensbescherming (FG) van het Ministerie van Financiën.² De AP constateert dat nu, anderhalf jaar na het versturen van de Kamerbrief, de versterking heeft geleid tot circa drie additionele functies in het team van de FG. In het team bevindt zich ook één plaatsvervangende FG. Overigens betreft het hier niet louter voltijdsfuncties en werkt het team voor het gehele Ministerie van Financiën. Het is de vraag of deze uitbreiding voldoende is om de naleving van de AVG binnen uw organisatie op orde te krijgen. Het is aan u om dat vast te stellen. De AP is daar nog niet van overtuigd. Daarbij dient ook te worden nagegaan of de FG over voldoende middelen beschikt.

In het kader van de vervanging van FSV constateren wij het volgende. Van de hiervoor op te stellen gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (GEB's) zijn er op dit moment enkele aan de FG voorgelegd. Onduidelijk is hoe ver de volledige vervanging van FSV momenteel is gevorderd.

Integrale beoordeling van risico's binnen de Belastingdienst

De hoeveelheid verwerkingen die de Belastingdienst uitvoert is zeer groot, divers en vaak zeer complex. Dit vergt nauwkeurige aandacht bij het ontwikkelen van verwerkingen en systemen die deze verwerkingen ondersteunen. Toepassing van privacy by design en het juist en volledig inschatten van de risico's voor de rechten en vrijheden van personen zijn bij het ontwikkelen van verwerkingen essentieel. Temeer daar persoonsgegevens in deze systemen mogelijk ook een rol spelen bij andere verwerkingen op andere plaatsen binnen de Belastingdienst. Persoonsgegevens kunnen immers worden verwerkt in een keten van elkaar opvolgende verwerkingen. Bijvoorbeeld verwerkingen van persoonsgegevens die de Belastingdienst ontvangt van betrokkenen zelf en/of van andere organisaties, de verwerkingen die vervolgens plaatsvinden binnen en/of tussen verschillende afdelingen van de Belastingdienst en verwerkingen van persoonsgegevens die ontstaan wanneer de Belastingdienst gegevens deelt met derde partijen. In een situatie dat verwerkingen plaatsvinden in een keten van opzichzelfstaande elkaar opvolgende verwerkingen kan het bepalen van het risico voor de rechten en vrijheden van personen dan ook niet worden beoordeeld door alleen naar de individuele opzichzelfstaande verwerkingen te kijken. Daarvoor is noodzakelijk dat *de gehele keten* van opzichzelfstaande elkaar opvolgende verwerkingen integraal wordt onderzocht. Indien er meerdere GEB's worden uitgevoerd in het kader van een keten van verwerkingen, dienen de risico's voor de rechten en vrijheden van betrokkenen te worden beschouwd vanuit de gehele keten.

Verbetering van de privacy-organisatie binnen de Belastingdienst

De AP is van mening dat de privacy-organisatie binnen de Belastingdienst op dit moment onvoldoende stevig is. In dat verband wil de AP u dringend adviseren te onderzoeken op welke wijze het verbreden en verdiepen van een privacy-organisatie binnen de Belastingdienst de borging van privacy binnen de

¹ Kamerbrief met kenmerk 2020-0000082569, gepubliceerd op 28 april 2020.

² Deze gesprekken zijn gevoerd in het kader van de in de brief van 2 juli 2020 aangeboden guidance ter ondersteuning van de uitvoering van het interne toezicht op de totstandkoming van een vervanging voor FSV.

Datum
27 oktober 2021

Ons kenmerk
z2020-01800

Belastingdienst verbetert. Een dergelijke privacy-organisatie zal, onafhankelijk van de functie van de FG, binnen de Belastingdienst een rol moeten vervullen bij het vroegtijdig op operationeel niveau signaleren en adresseren van risico's voor de rechten en vrijheden van personen. Door middel van een gelaagde structuur resulterend in één aanspreekpunt, bijvoorbeeld gevormd door een Chief Privacy Officer binnen de Belastingdienst danwel het Ministerie van Financiën, kan daarbij door periodiek overleg en rapportage het totale overzicht van de risico's voor de rechten en vrijheden van personen binnen de Belastingdienst in kaart worden gebracht. Dit vergt uiteraard ook de aanwezigheid van voldoende kennis van de AVG, ervaring met het uitvoeren van kwalitatief voldoende GEB's en het helder vastleggen van de (verwerkings)verantwoordelijkheden binnen de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën.

Toeslagen en de Douane zullen in de komende jaren worden ontvlochten van de Belastingdienst. Daar waar de Belastingdienst zich zal gaan opsplitsen maar verwerkingen bestaan of ontstaan die over de organisatorische grenzen reiken, ontstaan mogelijk risico's. Het is daarom noodzakelijk om voor, tijdens en na de opsplitsing van de Belastingdienst een solide structuur te realiseren ten aanzien van de borging van privacy. Een structuur waarbij zowel binnen de Corporate Diensten als binnen Concerndirecties, Shared Service Organisaties en afdelingen in het primaire proces invulling wordt gegeven aan een privacy-organisatie die de naleving van de AVG bewerkstelligt.

Onafhankelijkheid van de FG

In de huidige opzet is de functie van het team van de FG voor de Belastingdienst niet alleen FG voor de Belastingdienst, maar voor het gehele Ministerie van Financiën. De borging van de functie van de FG verdient in het bijzonder aandacht in het licht van de opsplitsing van de Belastingdienst. Ten overvloede wil de AP aangeven dat de FG volledig onafhankelijk van de geschetste privacy-organisatie moet kunnen blijven functioneren. Het is belangrijk dat de ambtelijke en bestuurlijke top van het ministerie daar ook voldoende op stuurt.

Afsluitend

Indien uw medewerkers vragen hebben aangaande deze brief dan kunnen zij contact opnemen met de in deze brief genoemde contactpersoon.

Deze zelfde brief is verzonden aan mevrouw van Huffelen, staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane.

Een kopie van deze brief zal tevens ter informatie worden verstrekt aan uw Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG).

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

Katja Mur
bestuurslid

